

Filmografija slovenskih celovečernih filmov 1931-2010

Gorazd Trušnovec

To poletje, natančneje 29. avgusta, bo minilo 80 let od premiernega predvajanja prvega slovenskega celovečernega filma *V kraljestvu Zlatoroga* (1931, Janko Ravnik) v ljubljanskem Hotelu Union – podatek smo izbrskali v pred kratkim izdani *Filmografiji slovenskih celovečernih filmov 1931–2010* (2011, UMco in Slovenska kinoteka). Druga s tem posredno povezana obletnica je kajpak dvajset let filma v samostojni Sloveniji, ki ji posvečamo tudi posebna bloka v tej (in naslednji) številki *Ekrana*, tretja obletnica pa je deset let, odkar je sozaložnik omenjene filmografije, torej UMco, začel izdajati filmske knjige, kar še vedno počne z naravnost stahanovskim ritmom, pa naj gre za izvirna dela domačih avtorjev, v prakso usmerjene priročnike, filmske študije, prevodno literaturo in biografije ali zajetne monografske filmske »učbenike«, kakršna je monumentalna trilogija sestavljena iz *Knjige o filmu* (2007, ur. Pam Cook), monografije *Razumeti*

film (2008, Louis Gianetti) ter lani uspešno realiziranega, sicer pa pred desetletjem spočetega in nedokončnega kinotečnega projekta, prevoda *Svetovne zgodovine filma* (2009, Bordwell & Thompson).

Med bolj monumentalne filmsko knjižne izdaje založbe vsekakor sodi tudi sveža *Filmografija*, tako po obsegu (trda vezava, 836 strani, črno-beli tisk, kar 2,6 kg teže ...) kot po vsebinskem zastavku, saj ne gre preprosto za združitev in nadaljevanje dveh doslej že izdanih filmografij (prva, *Filmografija slovenskih celovečernih filmov 1931–1993* je izšla leta 1994 pri Slovenskem gledališkem in filmskem muzeju, druga, *Filmografija slovenskih celovečernih filmov 1994–2003* pa desetletje pozneje pri Slovenski kinoteki), temveč za integralno filmografijo s konkretno revidiranimi in dopolnjenimi podatki, pri čemer se glede oblike in preloma bolj zgleduje po prvi knjigi – angleški prevodi

vsebine oziroma sinopsisov in imen tečejo vzporedno s slovenskimi.

Skoraj točno polovico knjige zavzemajo kronološko razvrščeni filmi od uvodoma omenjenega naslova do četverice celovečerc, predstavljenih lani na FSF (in letos v redni distribuciji). Tako lahko zaslutimo že tudi merilo za uvrstitev v Filmografijo: celovečerec, posnet ali povečan na 35-milimetrski trak, nastal v slovenski produkciji ali v koprodukciji z večinskim slovenskim deležem. Navedene filmske »špice«, ki se osredotočajo na glavne avtorske, tehnične in igralske prispevke ter podatke o filmu, produkciji in premiernem številu gledalcev (za poosamosvojitveno obdobje razdeljeno na število gledalcev v Ljubljani in v Sloveniji), vsak film pa je predstavljen tudi z vsebinskim sinopsisom. Ta del v drugi polovici knjige razširjajo biografske predstavitve režiserjev s kratkimi vsebinskimi opisi njihovih ključnih del, esejistična spremna študija k filmografiji *Zgodba o slovenskem filmu* izpod peresa Zdenka Vrdlovca, ki ponudi vpogled v avtorske in generacijske tendence ter posamezne idejne in estetske značilnosti tako osrednjih kot zaradi takega ali drugečnega razloga morebiti »obstranskih« avtorjev, zgodovinski pregled pa zaključí še pretežno faktografsko naravnani *Oris filmske produkcije na slovenskem* avtorice Lilijane Nedič, ki temelji na podatkih o načinu produkcije, gledanosti, nagradah, pomembnejših tujih festivalih itd. Knjigo zaključujejo bibliografije s seznamom pomembnejših monografskih publikacij na temo slovenskega filma, zbornikov in katalogov ter vrste kazal in seznamov za lažje iskanje.

Temeljna naloga filmografije je predvsem v tem, da predstavi sortirano bazo podatkov, njihova relevantnost in zanesljivost pa sta ključnega pomena za vse, ki se s slovenskim filmom ukvarjamo tako rekoč vsak dan – in kdor išče in potrebuje te informacije, bo znal tudi ceniti trud, vložen v njihovo zbiranje, obdelavo, preverjanje in korekture, če dodatnega mukotrpnega dela pri zbiranju vizualnega gradiva niti ne omenjamo. Seveda pa je zmeraj mogoče pričakovati še več – ob kakšni naslednji izdaji bi recimo ob podatku o produkciji nemara ne bilo odveč navesti tudi višine proračunskega sofinanciranja posameznega celovečerca. Vprašanje je sicer, koliko so po več desetletjih, med katerimi pomnimo tudi kakšno izrazito inflacijsko, ti podatki še relevantni brez ustrezne reva-

V kraljestvu zlatoroga

lorizacije, vsekakor pa znotraj določenega časovnega okvirja lahko služijo različnim primerjavam. A po drugi strani že pridobiti zanesljive podatke o tem, v kolikšni meri so bili na koncu dejansko sofinancirani celovečerci zadnjih nekaj let, se zdi včasih misija nemogoče, da ne govorimo o starejših (ko)produkcijah, predvsem tistih s strani Triglav filma, za katere je Marcel Štefančič, jr. zapisal, da so starejše generacije slovenskih cinefilov in aparatčikov gledale nanje z »ignoranco, zgodovinopisno malomarnostjo in s prezirom«.

Pa še opombi pod črto. *Filmografija* se ukvarja s preteklimi osmimi desetletji slovenske (celovečerne) kinematografije, kako pa kaže s tem v prihodnosti? Prva dilema je

Na svoji zemlji

seveda, če bo naslednja izdaja (recimo čez desetletje) sploh še tiskana in ne izključno digitalna oziroma spletna; najbrž bi lahko bila že zdaj, če bi obstajal splošno uveljavljen, praktičen, varen in pravičen način zaračunavanja uslug uporabe – tak je vsaj pomislek številnih, ki zaenkrat še ostajamo pri tisku (če tega, da ob listanju po knjigi dodatnih priključkov in pripomočkov ne potrebuješ, ne omenjam). Druga dilema, s katero se bo potrebno soočiti v prihodnosti – če se osredotočimo samo na celovečerce in na morebiten dodaten ali ločen seznam dokumentarcev, kratkih, eksperimentalnih, televizijskih filmov in hibridnih žanrov, kot so igrano-dokumentarni filmi – pa je, koliko časa je še smiselno vztrajati na merilu 35-milimetrskega traku, ko pa ga produkcijsko-distribucijska veriga

Vesna

že danes povsem zlahka zaobide. V tem smislu *Filmografija* seveda ustrezno nadomešča svoji dve predhodnici, ne pa tudi knjige Marcela Štefančiča, jr. *Na svoji zemlji / Zgodovina slovenskega filma* (UMco, 2005), še enega udarniškega filmskega publicista brez institucionalnega zaledja, ki je v svojo z iskrivimi avtorskimi esejji podkrepljeno raziskovalno filmografijo vključil tudi številne mednarodne koprodukcije, pri katerih je v 50. in 60. letih sodeloval Triglav film (in pri katerih je delala vrsta Slovencev), filme, ki so jih pri nas posneli tujci, celovečerce, ki so jih naši avtorji posneli v tujini, in vrsto tistih sodobnih filmov, ki 35-milimetrskega traku sploh niso videli, pa so bili (bolj ali manj) uspešno predstavljeni publiki.

Pred 80. leti, 29. avgusta 1931 ob 20. uri, je bila v veliki dvorani ljubljanskega hotela Union svečana premiera prvega slovenskega igranega filma

V KRALJESTVU ZLATOROGA

Ob okrogli obletnici vas vabimo na ponovitev tega zgodovinskega dogodka.

Dobimo se v ponedeljek, **29. avgusta 2011, ob 20. uri**, v dvorani hotela **Union!**

Vstopnice v predprodaji lahko od **15. avgusta** kupite pri **Eventimu** za **10 eur** ali na dan dogodka za 12 eur.

kino
leka

GRAND HOTEL UNION
LJUBLJANA-SLOVENIJA

GRAND HOTEL UNION
hotel in konferenčni center

Info 3 Film

S F A